

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2466
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaševalni cenik / Oglaševanje
sprejema tudi oglaševalni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni škatelnica št. 11.406

„JUTRA“

Presenečenja iz nove Nemčije

Razlika med novim Berlinom in starim Dunajem

Mi Slovenci smo se bili tekom stoletij, zlasti pa zadnjih desetletij pred svetovno vojno navadili gledati na Nemce tako, kakor so se nam kazali v živem dotiku z nami, na naši slovenski zemlji ter na Dunaju, kjer je bilo izhajališče in središče vse avstrijske nemške politike. Ta avstrijska nemška politika je bila nam vedno nasprotna, bila je naperjena proti nam kot celoti in proti posameznim našim pokrajinam, krajem, skupinam in ljudem. Neprikrivana želja avstrijskih Nemcev in njihovega središča je bila zlasti v zadnjih stoletjih: uničiti Slovence kot narod, spremeniti nas v nemčurje in iz teh v Nemce, da bi tako dosegli svoj veliki cilj — **Jadransko morje!** Dunajska država ter štajerska in koroška deželna vlada, vse tri so delovale roko v roki z zasebnimi nemškimi organizacijami, da bi se čimprej uresničil avstrijski nemški ideal. Še prav živo so nam v spominu boji, ki smo jih bili Slovenci proti nemški nakani na Štajerskem in Koroškem. Pa tudi na samem Kranjskem ter na Primorskem se je storilo vse, kar se je moglo, da bi se oslabila naša moč. Na Primorskem so šli avstrijski Nemci v svoji zaslepljenosti celo tako daleč, da so se vezali z Italijani — proti Slovincem!

Povsem razumljivo je zato, da smo identificirali avstrijsko nemštvo s celokupnim nemštvom in Dunaj z Berlinom, odnosno narobe, Berlin z Dunajem. Pri tem nas je podpirala seveda tudi berlinska zunanja politika, ki se je solidarizirala z dunajsko ter usmerjala v protislovenski smeri. Ponemčevanje avstrijskega Podonavja in ostalih dežel je podpiral tudi Berlin in gesla »Drang nach Süden!« »Drang nach Osten!« »Von Hamburg bis Bagdad!« itd., so postala gesla celokupnega nemštva. Zato moremo odkrito priznati, da je bila izjava nemških narodnih socialistov, da si teh gesel in akcij ni izmislila Nemčija, ampak je Avstrija, ki je Nemčijo z njimi samo zapeljala, za nas veliko in nepričakovano presenečenje. Drugo veliko presenečenje nam je prinesla knjiga Prusa Ericha Kocha, o kateri smo govorili že na tem mestu, saj je priznanje, da je slovenska kri oplemenitila prusko, pač največje zadoščenje, ki smo ga mogli prejeti. Tretje presenečenje nam je pa pripravil te dni lipski dnevnik »Leipziger Neueste Nachrichten« z uvodnikom, v katerem dokazuje, da je bilo dunajsko prišepetavanje Berlinu pred in med svetovno vojno za Nemčijo in nemški narod največja nesreča. **Interesi, katere je Dunaj vsiljeval Berlinu in jih je ta slepo branil, niso bili nemški, marveč habsburško-avstrijski!**

Med take interese šteje list tudi spor Dunaja s predvojno Srbijo in se vprašuje: Kaj smo imeli mi Nemci proti Srbom? Zakaj in čemu smo jih smatrali za svoje sovražnike? Zakaj smo se sploh vojskovali z njimi? Zakaj smo se borili proti zedinjenju Jugoslovanov? In odgovarja: Vse to so bile le habsburško-avstrijske, dunajske zadeve, ki se nemškega naroda kot takega niso čisto nič tika. Nemški narod je v svoji politični neizkušenosti napravil veliko napako, da je vso Avstro-Ogrsko smatral za iden tično z resnično nemškimi alpskimi pokrajinami in se je prav nespametno vezal nanjo z nibelunsko zvestobo. In tako je Nemčija po 28. juniju l. 1914. zagazila v spor s Srbijo, da si ni imela za to prav nikakršne potrebe. Šla je v to vojno ne da bi bila sploh vedela zakaj! Avstrijska politika zato za Nemčijo ni bila samo napačna, marveč tudi škodljiva in je zato čas, da se temeljito pokoplje prav vse, kar je od tistih časov še ostalo živega. — To so pač jasne in odkritosrčne besede, kakršnih s strani Nemcev nismo bili vajeni ter so obenem dokaz, da se je v »tretji državi« marsikaj temeljito spremenilo in nastaja v vsakem oziru docela nova mentaliteta. In to istočasno, ko je ostalo na Dunaju in v Avstriji vse pri starem in ko mislijo sedanji diktatorji, kako bi pripeljali Habsburžane nazaj na dunajski prestol in kako bi obnovili nekdanjo Avstro-Ogrsko!

Logični sklep iz vsega tega je samo eden, da moramo po vsem tem temeljito revidirati svoje že tako zakoreninjeno mnenje, da je nemški narod ves enak. Poslej bomo morali potegniti debelo črto med Berlinom in Dunajem, med Nemčijo in Avstrijo! Tisti, s katerimi ni mogoč sporazum, so na Dunaju ter v Gradcu, Celovcu itd., tisti, s katerimi bi se pa lahko brez težkoč temeljito sporazumeli, so na oni strani, v Nemčiji. Tisto, kar nam je teritorialno blizu, je daleč, tisto, kar nam je teritorialno daleč, pa blizu. Avstrijski Nemci so ostali zares vseh teh petnajst let po vojni Avstrijci, pa naj so bili orientirani že marksistično, nacionalistično, ali klerikalno-fašistično. Njihova mentaliteta se ni spremenila, niso postali Nemci, ki bi gledali na svet okoli sebe skozi očala celokupnih interesov nemškega naroda. Še vedno gledajo habsburško-avstrijsko in vidijo v prečanskih pokrajinah Jugoslavije le bivše avstroogrsko ozemlje, ne del kraljevine Jugoslavije in sklepajo zato zavezništva z našimi sovražniki, namesto da bi nam nudili roko v spravo kot sosedje sosedom. Dragoceno spoznanje, ki ga lahko temeljito izkoristimo! — r.

Nova napetost med Nemčijo in Francijo

SREDIŠČE SPORA JE USODA PO SARJA. NEMCIJA BI RADA POSARJE BREZ PLEBISCITA.

PARIZ, 8. maja. Odnosaji med Nemčijo in Francijo so vedno bolj napeti zaradi sarskega ozemlja in postaja ta problem v zadnjem času mnogo bolj važen od razorožitvenega problema, ker stremi Nemčija za tem, da brez plebiscita in še pred terminom spravi sarsko ozemlje pod svojo oblast. Trdi se, da je francoski poslanik v Berlinu François Poncet začetkom aprila prinesel s seboj v Pariz nemški predlog, po katerem naj bi se razorožitveno vprašanje združilo z vprašanjem vrnitve sarskega področja Nemčiji, v katerem je Nemčija izrecno naglasila, da o sklenitvi nemško-francoskega ne-

napadalnega pakta ne more biti prej govora, dokler ne bo sarsko ozemlje zopet zedinjeno pod nemškim orlom. Na ta predlog pa Francija že iz svojih političnih razlogov še do danes ni mogla odgovoriti.

SUVICHOVO POTOVANJE V MOSKVO

MOSKVA, 8. maja. Sovjetska vlada je prejela od italijanske službene vesti, da bo državni podtajnik za zunanje zadeve Suvich kmalu obiskal Moskvo. Na to povabilo je sovjetska vlada odgovorila italijanski, da z veseljem pričakuje Suvicha in da se bo z njim pogajala o vseh aktualnih problemih, ki se tičejo obeh držav.

Zgodovinski dnevi v Sofiji

Triumfalen sprejem Jevtića - Sestanki, konference in avdiencie - Navdušeno pisanje vsega bolgarskega tiska

SOFIJA, 8. maja. Sprejema, kakršnega je bil deležen včeraj jugoslovanski zunanji minister Jevtić, Sofija še ni videla po vojni. Na kolodvoru so bili zbrani pod vodstvom ministrskega predsednika Mušanova vsi člani vlade, številni poslanci, poslaniki in drugi odličniki, pred kolodvorom in na ulicah je pa sprejelo gosta okoli 100.000 ljudi. Vse mesto je okrašeno z bolgarskimi in jugoslovanskimi zastavami. S postaje se je Jevtić odpeljal v hotel »Bilgarija«, v katerem stanuje. Ob 11.30 se je Jevtić odpeljal na dvor, kjer je bil sprejet v avdienco pri kralju Borisu, ki je trajala od 12. do 13.30. Vmes med 11.30 in 12. uro je pa posejil tudi Mušanov in predsednika so branja, Malinova. Ob 16.45 je Mušanov vrnil obisk Jevtiću, ob 17. pa Malinov. Ob 17.10 sta se Jevtić in Mušanov odpeljala v zunanje ministrstvo na prvo konferenco. Ob 20.30 je priredil Mušanov v klubu Union svečano večerjo, na katero so bili povabljeni najodličnejši predstavniki bolgarskega javnega življenja. Ob tej priliki sta spregovorila najprej Mušanov in nato Jevtić, ki sta naglašala iskreno voljo po likvidaciji vseh sporov in iskrenem sodelovanju med Bolgarijo in Jugoslavijo. Danes so se konference nadaljevale, opoldne je pa kralj priredil Jevtiću na čast banket v zimskem dvorcu v Vrani.

SOFIJA, 8. marca. Obisk jugoslovanskega zunanjega ministra v Sofiji

je vzbudil po vsej Bolgariji zelo veliko zanimanje. Današnji listi naglašajo soglasno, da še nikdar noben zunanji minister ni bil v Bolgariji sprejet tako, kakor je bil včeraj jugoslovanski. Listi pravijo, da bo ta obisk zgodovinskega pomena. »Konobana« objavlja uvodnik z naslovom »Dobrodošel!« v katerem pravi med drugim: »Preteklo je skoraj četrt stoletja brez tesnejših stikov med obema narodoma. Sto let sta živela oba naroda v megli in krvi. Zato se moramo vprašati: V čigavem interesu? Na to je le en sam odgovor: Zato, ker so bili voditelji obeh narodov zaslepljeni z nerazumevanjem! Zato se veselimo, da nas je jugoslovanski zunanji minister g. Jevtić obiskal, in sicer še tembolj zato, ker vemo, da ima za Bolgarijo popolno razumevanje.« List pričakuje, da bo ta obisk mnogo dopomogel do razčiščenja vseh zadev obeh bratskih narodov. List »Novo Vreme« objavlja Jevtićev življenjepis. Ko je sedaj gost bolgarskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Mušanova v Sofiji, naj bo prepričan, da želi bolgarski narod skupaj z njim le eno: da bi sedanja pogajanja zaključila srečno za oba bratska naroda. V »Pladnu« pa je napisal Kosta Todorov uvodnik, v katerem označuje Jevtićeva prizadevanja za sporazum in sodelovanje kot logično nadaljevanje politike, ki sta jo započela oba kralja v Beogradu, Evdoksinogradu in Varni.

Obup Anglije nad razorožitvilo

DOSEDANJI OPTIMIZEM JE ZAMENJAL V LONDONU PESIMIZEM. PREHOD V DESINTERESIRANOST

LONDON, 8. maja. Veliko senzacijo so v mednarodnih krogih povzročile včerajšnje informacije vodilnih angleških listov, ki poročajo, da smatrajo merodajni činitelji na Angleškem polom razorožitvene konference kot neizbežen. Tako piše »Daily Telegraph«, da je ministrski odbor za razorožitev sicer stavil nov predlog za rešitev razorožitvenega problema, vendar pa bo predlog na seji vlade prav gotovo odklonjen. Kot vzrok za tako stališče vlade se navaja nezadovoljstvo napram garanciji sigurnosti, ki jo vsebuje novi načrt. Kot glavni vzrok pa omenjajo listi še dejstvo, da je angleška vlada nasprotna sporazumu, po katerem Francija noče v

nobenem pogledu in pravcu znižati svoje oborožene sile. Neuspeh razorožitvene konference je torej pripisati Franciji. Pa tudi Italija se je zadnje čase zelo približala francoskemu stališču glede razorožitve. Razlika med Italijo in Francijo je samo ta, da Italija priznava Nemčiji neomejene pravice dopolnilnega defenzivnega oboroženja, dočim Francija ne mara ničesar slišati o kakršnikoli novi nemški oborožitvi. Angleški vladni krogi smatrajo, da Anglija v takih razmerah ne more razširiti svojih obvez na kontinentu in je pričakovati, da bo angleška delegacija igrala manjšo vlogo v Zenevi, kakor se je to računalo.

Bolezen zadnjega predsednika Nemčije

BERLIN, 8. maja. Zdravstveno stanje predsednika maršala von Hindenburga se stalno slabša in splošno se pričakuje, da bo v kratkem nastopila agonija, daš uradni boletini to zanikajo. V zvezi s tem se mnogo ugiba, kaj bo, če umre in kdo bo njegov naslednik. Vendar so ta ugibanja nepotrebna, ker je že sedaj gotovo, da je Hindenburg zadnji predsednik Nemčije. Po njegovi smrti bo Hitler združil v svojih rokah obe funkciji, predsednika in kancelarja.

VAL TERORIZMA V AVSTRIJI. DUNAJ, 8. maja. Tekom zadnjih dni je bilo storjenih ponovno nekaj novih tero-

rističnih akcij kot odgovor na vladine izjave in trditve, da je v Avstriji popoln mir in da so nacionalni socialisti in socialni demokrati likvidirani. Take teroristične akcije se pojavijo prav gotovo vsak dan na raznih krajih, samo da se z uradne strani zamolčuje. Izgleda po vsem da se je s pojavo dr. Habichta pri radu ponovno pričelo rovarjenje proti sedanjemu režimu in da se je porodila v Avstriji nova nelegalna akcija.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z BOLGARIJO.

BEOGRAD, 8. maja. Sem je prispela bolgarska delegacija za sklenitev prve trgovinske pogodbe med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Dnevne vesti

Iz sodne službe. V višjo položajno skupino je napredovala pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni Angela Sentjurčeva, doslej pri okrajnem sodišču v Mariboru; Angela Obranova pri okrajnem sodišču v Kranjski gori, doslej uradniška pripravnica pri okrajnem sodišču v Ptuj in Leopoldina Rudeževa pri okrajnem sodišču v Mariboru. Premeščena pa sta k okrajnemu sodišču v Maribor Ferdinand Šešek, doslej v Gornji Radgoni in Ivan Uršič, doslej pri okrajnem sodišču v Mariboru. Oba sta ob enem napredovala tudi v višji položaj.

Iz državne službe. Od tehničnega oddelka pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu za levi breg je premeščen inž. Milenko Biljič v Valjevo; pisarniški uradnik France Covnik je premeščen od okrajnega glavarstva levi breg v Kočevje; na njegovo mesto pa pride Josip Kardinar iz Ljubljane.

Iz srednješolske službe. V višjo položajno skupino je napredoval ravnatelj mariborske državne trgovske akademije Matija Dolenc.

Promenadni koncert. Mestno olepševalno društvo priredi v četrtek, na praznik Vnebohoda dopoldanski promenadni koncert, na katerem bo igrala železničarska godba »Drava« pod vodstvom kapelnika g. Žekarija.

Mestni svet občine mariborske bo imel v petek, 11. t. m. ob 17. uri svojo sejo v mestni posvetovalnici. Ob 18. pa bo v mestni posvetovalnici seja mestnega ubožnega sveta.

Otvoritev terase. V sredo 9. tm. otvori hotel »Orel« svojo krasno strešno teraso in terasno kavarno. V slučaju slabega vremena v zaprti terasi. Izbrane kuhinjske specialitete. Izbor »Jeruzalemčan« — medicinalno viško vino. Koncert.

Stavka v tekstilni tovarni Docktor in drug. Včeraj popoldne je izbruhnila stavka v tekstilni tovarni Doctor in drug. V stavko je stopilo okrog 1000 delavcev, ki so že preteklo nedeljo dopoldne imeli zborovanje ter zahtevali zvišanje mezd in zagotovili stavko, če bi vodstvo tovarne ne ugodilo njihovim zahtevam. Zastopniki delavstva so se že sinoči pričeli pogajati z delodajalcem.

Pomožna akcija. Pomožna akcija, ki je nudila preteklo zimo pomoč najbednejšim, se postopoma ukinja, ker je nastopil letni čas. Od delavcev, ki jih je bilo zaposlenih na račun Pomožne akcije okrog 200 pri javnih cestnih delih, je že 80 reduciranih. Vsem reduciranim je bilo službeno razmerje odpovedano v roku 14 dni. Zaposlenih je še pri javnih delih 120 delavcev, ki so povečini sami družinski očetje. Pa tudi to število se bo postopoma reduciralo. Prav tako so reducirane vse podpore in so nadaljnjih podpor deležni le najbednejši v nujnih primerih. Tudi prehrana je ukinjena mnogim osebam in se hranijo na račun Pomožne akcije le taki, ki so za delo nezmožni in nimajo nič svojega.

Obrtni knjigovodski tečaj v Mariboru se je otvoril v ponedeljek zvečer. Udeležba je povoljna, vendar bi bilo mogoče sprejeti še nekaj udeležencev. Tečaj vodi g. prof. Struna. Predavanja se nadaljujejo danes v torek 8. maja zvečer ob 8. uri v trgovski akademiji. Vršila se bodo 3krat na teden, v torek, četrtek in petek.

Brezposelnost v Mariboru. Pri mariborski Borzi dela je bilo koncem aprila prijavljenih skupno 1.139 brezposelnih, in sicer 929 moških in 210 žensk. Podpora je razdelila Borza v aprilu nad 30.000 Din. Napram mesecu marcu je število brezposelnih v Mariboru in okolici precej padlo.

Francoski gozdarji v naši državi. Preteklo nedeljo je prispela v našo državo skupina francoskih gozdarjev in drugih prijateljev in propagatorjev francoskega gozdarstva, ki si bodo ogledali našo državo s strokovno znanstvenega in turističnega stališča. Odlične gospodarstvenike bodo na potovanju spremljali domači strokovnjaki in jim razkazali vse bogastvo in lepote naših gozdov.

Prepovedana knjiga. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo prodajati in razširjati knjigo »Po stazama života«, ki je izšla v Zagrebu izpod peresa H. Krishaberja.

Bogati viri tujkega prometa. Družba za promet potnikov »Putnik« je imela te dni v Beogradu občni zbor v dvorani Jugoslovske banke. Iz poročil, ki so bila podana na občnem zboru, je razviden ogromen napredek tujkega prometa v naši državi in dokaz, da ima naša država lepo bodočnost v tujko-prometnem oziru. Dohodki tujkega prometa so se od 492,9 milijonov dinarjev v letu 1932, dvignili napram lanskim za približno 300 milijonov. Lani je društvo prodalo v naši državi za 48 milijonov 207.102 Din raznih vozniških kart, torej za približno 3 milijone več kakor leta 1932. Navedene vozne karte je prodal »Putnik« samo v notranjem prometu, dočim je padla prodaja vozniških kart v tujino za približno 4 in pol milijona dinarjev napram letu 1932. Ta padec pa ni tako velik, če vzamemo v obzir številne stroge ukrepe, ki so jih lani na novo uvedle nekatere tuje države za potovanje v tujino in z ozirom na to, da so železniški dohodki v lastni prodaji vozniških kart v istem času mnogo bolj nazadovale. Za propagandne namene je društvo »Putnik« izdalo lani nad 2 milijona dinarjev.

Izredni občni zbor Zdrženja jugoslovskega nacionalnih železničarjev in brodarjev podružnica Maribor bo v četrtek 10. maja t. l. ob 9. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Vstop imajo samo člani Zdrženja jugoslovskega nacionalnih žel. in brodarjev.

Kongres Narodne ženske zveze. Na Kongresu Narodne ženske zveze, ki bo v državni službi in bodo sprejele tudi resolucijo, ki jo je do sedaj podpisalo nad 10.000 žena. Resolucijo bodo predložile 22. t. m. v zdravilišču Koviljači, bodo predstavnice raznih ženskih združenj potovno pretresale znano uredbo o ženah vladi in narodnemu predstavništvu.

Prvi jugoslovskega protituberkuloznega kongresa. V dneh od 10. do 13. t. m. bo deloma v Zagrebu, deloma v Ljubljani, deloma pa v Topolšnici prvi jugoslovskega protituberkuloznega kongresa. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzela naša kraljica, minister za socialno politiko in narodno zdravje pa je nakazal pripravljalnemu odboru 25.000 Din kot podporo za kritje izdatkov kongresa.

Strelci pozor! Uprava strelskega okrožja v Mariboru opozarja vse zvezne strelske družine na otvoritev strelske sezone, ki jo priredi mariborska strelska družina v nedeljo 13. maja na vojaškem strelišču v Radvanju. V nedeljo se zberejo strelci in prijatelji strelskega sporta ob 7. uri zjutraj na Trgu svobode, odkoder odkorakajo z vojaško godbo na strelišče v Radvanje. Iskreno vabljeni pa so tudi vsa ostala nacionalna društva naj se svečane otvoritve v čimvečjem številu udeležijo.

K članku o nekem sestanku med oblastmi in zastopniki producentov mleka. Kolikor mi je znano se ni vršil noben sestanek med oblastmi in producenti mleka v prisotnosti novinarjev. Gospod tržni nadzornik Hinterlechner je mene sicer res pozval, da bi mu dal neka pojasnila glede prodaje mleka. Povabilu sem se odzval kot privatna oseba, ne pa kot zastopnik mlekarke zadruga, kjer niti v odboru nisem. V koliko je g. tržni nadzornik kompetenten zastopati mestno občino in koliko je upravičen kot tak pozivati novinarje k takim razgovorom, bo do gotovo presodili njegovi predstojniki. Kar se pa tiče ureditve dobave mleka s strani kmetov, je stvar poverjena mlekarški zadrugi, ki je edina merodajna, da to med kmeti organizira. Pouk o krmljenju, čiščenju in molžnji krav pripada kmetijskim referentom in profesorjem kmetijskih šol, ki s kmetijskimi tečaji po deželi in praktičnim poukom na šoli vrše svojo dolžnost. Dolžnost tržnega nadzornika pa je, da pouči meščanstvo na podlagi svojih izkušenj ki se drže danes po tržnem nadzorstvu kot največja tajna, o pereči potrebi ureditve mlečnega trga in opozoriti meščana, s kakšnimi stroški je zvezana produkcija kvalitetnega mleka. Lansiranim člankom v mariborskem časopisu, ki so imeli namen prikazati brezhilno kontrolo mleka pa lahko nasede samo najbolj naiven meščan. — Dr. chem. S. Kovačič.

Zveza Slovenije z morjem. Včeraj je bila v Ljubljani v slavnostni dvorani univerze konferenca akcijskega odbora za gradnjo jadranske železniške proge Ljubljana — Sušak. Mimo članov odbora so se konference udeležili gospodarski predstavniki iz savske in dravske banovine ter zastopniki raznih državnih oblasti, gospodarskih zborov in združenj. Na konferenci je bila dolgotrajna razprava, pri kateri je bilo sprejetih več predlogov. Končno je bila sprejeta še resolucija, v kateri zahtevajo zborovalci takojšnji pričetek gradbenih del že trasirane proge in avtomobilske ceste Ljubljana — Sušak, ker sta ti dve prometni žili že iz gospodarskega stališča in pa zaradi tujkega prometa neobhodno potrebni. V resoluciji je omenjena tudi škoda, ki jo trpi naše gospodarstvo, ker precejšnji del našega prometa gravitira na tuje luke in je nemogoče zaradi neugodnih zvez usmeriti tranzitni promet na naše morje. Nadalje zahtevajo v resoluciji, da se zveza Slovenije z morjem uvrsti v vrsto onih javnih del, ki se morajo prvenstveno izvršiti ter da se ukrene vse potrebne glede financiranja omenjene proge. Ob zaključku konference je bil izvoljen nov akcijski odbor za Jadransko železnico s predsednikom mestnim županom Sušaka Ružičem na čelu. Nadalje so v odboru tudi predstavniki Ljubljane, Zagreba, Sušaka, Bakra, Celja, Maribora in Ptuja ter zastopniki vseh naših važnejših gospodarskih ustanov.

Pri Svetih treh kraljih na Pohorju bo v četrtek na praznik 10. t. m. ob 10.30 uri pomembna planinska slavnost. SPD podružnica Slov. Bistrica polaga temeljni kamen za svojo kočvo. Mariborski planinci bomo pohiteli v te nam malo znane, a tako lepe južnopohorske obronke in bomo s svojo udeležbo počastili praznik naše planinske sosede. Spored izleta: Odhod z gl. kolodvora v četrtek z vlakom ob 5.24 do Slovenske Bistrice, od tam s sloveniebistriškimi planinci peš do Svetih treh kraljev (kratke 3 ure). Druga kombinacija je: v sredo prenočevati pri Sv. Arelu v Ruški koči, v četrtek zjutraj k Trem kraljem! Radi izleta in polov. vožnje se prijavi pri »Putniku«.

Azilni sklad PTL je dosegel v mesecu aprilu 1934 vsoto 109.793 Din. Protituberkulozna liga se vsem hišnim posestnikom in najemnikom mesta Maribora najtopleje zahvaljuje za podarjene prispevke!

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 36. številki: uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o sestavi in poslovanju državne filmske centraie in o prometu s filmi; uredbo o dopolnitvi uredbe o izdajanju in potrjanju potrdil o imovinskem stanju; spremembe pravilnika o zdravilih in zdravilnih specialitetah; dopolnitev uredbe o organizaciji ministrstva za promet in zunanje službe; odločbo o povračilu potnih stroškov za službena potovanja v tujino; razpis, po katerem uniforme civilnih in vojaških namočencev ob uvozu niso podvržene plačilu luksuzne takse; popravek v uredbi, s katero se spreminja in dopolnjuje uredba o spojitvi občin v dravski banovini; otvoritev novih telefonskih relacij; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu in spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine.

Radio Ljubljana. Spored za sredo 9. maja. Ob 12.15: reproducirani koncert pomladanskih pesmic; 12.45: poročila; 13: čas, operetni venčki; 18: komorna glasba, radijski kvintet; 18.30: predavanje o verstvih; 19: radijski orkester; 19.30: literarna ura; Protestantski pisci; 20: prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

Grajski kino. Od danes dalje prekrasen vefilm »Poljub pred ogledalom«. Veliko filmsko delo po znani gledališki igri Ladislava Fodora.

Kino Union. Samo še dva dni »Predor« po romanu B. Kellermanna. Od četrta dalje komična opera »Fra diavolo« z ameriškim Patom in Patachonom, humorista Oliver Hary in Stan Laurel v glavnih vlogah.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzročijo kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če jo popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenju črevesja.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 8. maja ob 20. uri: »Nora«. Gozstovanje Vike Podgorske in Hinka Nučiča. Zadnjikrat. Znižane operne cene. Red C. Zadnjikrat.

Sreda, 9. maja: Zaprt.

Drevi poslednja dramska uprizoritev! Uprizore Ibsenovo dramo »Nora« z odličnima gostoma Viko Podgorsko in Hinkom Nučičem iz Zagreba. Ker je to poslednja dramska uprizoritev te sezone, opozarjamo na predstavo zlasti lastnike blokov. Veljajo dramski bloki. Cene so znižane na operne.

Lastnike gledaliških blokov opozarja gledališka uprava, da se vrši drevi, v torek, 8. tm. poslednja letošnja dramska uprizoritev »Nora«. Veljajo dramski bloki.

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki doseva radi tega, ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav značne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Srečen ni, kdor srečo vživa sam... Današnja huda kriza je pahnila v bedo tisoče in tisoče družin, katerih očetje radi brezposelnosti ne zaslužijo niti za kosček kruha. Lačni, goli in bosji so ti reveži in nimajo niti najpotrebnejših oblačil. In takih družin je tudi v našem mestu veliko število, zato je krajevni odbor Rdečega križa v mariboru pokrenil akcijo in bo stalno vse leto zbiral satro obleko, obutev in perilo ter z nabranimi oblačili in obuvalom oblekel najrevnejše. Rdeči križ apelira na vsa usmiljena srca v Mariboru, naj mu priskočijo na pomoč pri tej akciji in naj darujejo staro in ponošeno obleko, obuvalo in perilo, ki ga sprejema društveni poverjenik vsak ponedeljek od 15. do 18. ure v domu reševalne postaje na Koroški cesti. Kdor bi pa želel, da bi poslalo društvo poverjenika na dom po darove, naj blagovoli to poročiti društvu telefonično, pisмено ali ustno. Ta dobrodelna akcija Rdečega križa je že vpeljana po vseh drugih mestih naše države in ne sme za njimi ostati naš Maribor, o katerem je znano, da ima zlato srce in toplega brata.

Požari na Dravskem polju se vedno bolj množijo in je ljudstvo zaradi prestanega strahu že skrajno razburjeno. Tudi naši vrlji gasilci ne pridejo do počitka in so takorekoč stalno v pripravljenosti službi. Okrog polnoči od petka na soboto je zopet zažarelo nebo nad Dravskim poljem. Ptujski gasilci, ki so se takoj podali na kraj nesreče, so našli v Apačah pri Sv. Lovrencu na Dr. p. objekte posestnik Antonije Leskovarjeve in Marije Lendarove v plamenih. Po trudopolnem in napornem delu se jim je posrečilo s svojim modernim gasilnim orodjem preprečiti, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja in so obvarovali s tem pred katastrofo vso vas. Imenovanimu posestnicama je zgorelo, izvzemši majhne kočice, vse do tal in znaša škoda okrog 50.000 Din. Na kak način je ogenj nastal sicer ni ugotovljeno, sumi se pa, da ima zopet vmes prste zlobna roka. Zgorela poslopja so bila zavarovana le za malenkostno vsoto.

Filmanje hrvatskega Zagorja.

Higijenski zavod v Zagrebu je sklenil filmati hrvatsko Zagorje v svrhu propagiranja teh krajev za turistiko. Film se bo predvajal po vseh mestih v naši državi in bo poslan tudi v tujino.

Bencin v Avstriji se je pocenil.

Ker so bili v Avstriji razpuščenji karteli za bencin, se bo pocenil, in sicer od 2 do 5 grošev pri litru.

Marconi častni doktor.

V Bologni je bila na tamkajšnji univerzi velika svečana proslava ob priliki Marconijeve 60-letnice. Svečanosti se je udeležil jubilar sam, ki je bil imenovan za častnega doktorja fizikalnih znanosti.

Norveška proti ženskim pastorjem.

Norveška vlada je odklonila zakonski predlog, po katerem bi lahko postale tudi ženske duhovniki državne cerkve.

Zgodovinska obletnica nacionalnega pohoda Slovenjebistričanov

Slavje na grobeh — Koncert malih harmonikarjev — Izlet — Nacionalne manifestacije

Že v soboto zvečer se je Slovenska Bistrica odela v svečano zunanjost in z vseh hiš so vihrale trobojnice. V nedeljo ob 9. uri so se pripeljali z dvema avtobusoma mali harmonikarji ISSK Maribora v svojih srčkanih, slikovitih narodnih nošah. Na Glavnem trgu pred hotelom »Beograd« so jih pričakovali meščarji in šolska mladina. G. Danijel Omerzu jih je v lepem govoru pozdravil, nato je pa krenil sprevid s harmonikarji na čelu in še živečimi člani manifestacije leta 1914 na pokopališče, kjer je g. Omerzu govoril ob grobu nacionalnega borca Petra Novaka. Za njim je izrekel nekaj toplih besed mali Ivan Pregrad iz Maribora, ki je položil na grob krasen šopek. Po polaganju vencev na grobove še ostalih narodnih borcev dr. Urbana Lemeža, Rajka Fajgla, Hinka Grila, Ivana Vrečka in Martina Ojcingerja, je zapelo pevsko društvo »Lipa« v srce segajoči »Oj Doberdob«!

Po darovani službi božji se je pričel v Okrajni hranilnici pred popolnoma nabito dvorano koncert malih harmonikarjev iz Maribora. Dolga leta že ni bila dvorana Okrajne hranilnice tako napolnjena, pa menda nikoli še ni žel nikdo toliko odkritega in pristranskega aplavza, kakor ti naši mali pod vodstvom g. prof. Schweigerja. Lepo nam je povedal med koncertom mali Pregrad: »Vi Bistričani, vi imate svojo staroslavno kroniko, mi pa našo harmoniko!« Res je! Koliko odtelita narodna pesem in navdušenje iz tako mladih src in grl. Staro in mlado se je komaj ločilo od teh nadvse pristranskih malčkov.

Popoldan okoli 13. ure se je pričela zbirati množica pred mestnim magistratom. Navzoči so bili še člani zgodovinskega izleta leta 1914, vojaštvo s častniki, domača godba, Sokol, Narodna obrana, Sirelska družina itd. Mestni župan g. dr. Pučnik je navzoče pozdravil, se v kratkem govoru spomnil slavnih in težkih dni pred in med vojno ter po končanem govoru vzkliknil kralju in domovini. Nato je pristopil k oknu g. Melhijor Rizmal ter spregovoril med drugim:

»Slavni zbor! Zmaga naših bratov na Balkanu leta 1912. in 1913. je vlila Slovencem v našem boju za obstanek novega poguma, trdo voljo, da zmagamo tudi mi, straža Slovanstva na zapadu. Peščica zavednih bistriških Slovencev je vodila trd boj proti močnemu nasprotniku. Slovenske vrste so se strnile v enotno družino, z enotno voljo za zmago. Izlet bistriških Slovencev 3. maja 1914. je bil zunanji izraz te enotne volje, enotnega prepričanja na zmago slovenstva na svoji zemlji. Zaradi skromnega časa ne bom na dolgo in široko opisoval izleta, povedati pa vam hočem, da je javna varnost na podlagi denunciacij 29. avgusta 1914 poročala sodni oblasti ob priliki aretacije udeležencev sledeče: »Dne 3. ma-

ja 1914 popoldne so priredili tukajšnji nacionalni Slovenci pod vodstvom takrat tu uslužbenega dr. Ravnika, sedaj v Mariboru pri dr. Rosini, izlet preko Laporja na Videž in Cigonco. Že v Laporju so začeli veseljačiti in so tam baje dobili slovensko zastavo. S to zastavo so šli proti Videžu v gostilno Franca Vehovarja, kjer je dr. Ravnik pozdravil prisotne z nagovorom, ki pa ni baje vseboval nič protiavtstrijskega. Od tu je šla večina izletnikov v gostilno Ignaca Tkavca, kjer je po navedbi Jožefa Högenwarta iz Gornje Bistrice imel aretirani abs. jurist Alojz Goričan protiavtstrijski govor. Goričanov govor so vsi odobraval s ploskanjem, Hinko Gril pa je zakričal: »Zmagali pa le bomo!« Na podlagi govora Goričana, so bili zaradi panslaviistične propagande dne 28. avgusta 1914 aretirani in oddani deželnoobrambnemu sodišču v Gradcu. Pri aretirancih izvršene hišne preiskave po morebitnih protiavtstrijskih spisih so bile brezuspešne, pač pa so našli v sokolski telovadnici dve zastavi, ki jasno kažeta, da sta srbski ali pa ruski, ne pa slovenski narodni zastavi«. Proti koncu svojega govora je omenil, da ne bomo sedaj razpravljali o tem, ako je bilo takratno orožniško poročilo točno ali ne, gotovo pa je, da je bilo navdušenje izletnikov za nacionalno stvar veliko in zgodovina je dala vzkliku Hinka Grila prav: »Zmagali pa le bomo!« Zmagali smo, zmagali tako, kakor si tega nihče ni mislil. Ne samo, da ima Slovenska Bistrica že 15 let slovenskega župana, ne samo, da je absolvirani jurist Alojz Goričan danes celjski župan, zmagali smo na vsej črti; naš narod je prost suženjskih verig. Naši borci so priborili našemu narodu najvišje dobrine, na naši mladini pa je, da z onim navdušenjem brani še nadalje našo svobodo, katero so nam naši junaki priborili.

Govor g. Melhijorja Rizmala je navzoča množica sprejela z burnim aplavzom. Ko je po končanem zborovanju odigrala godba državno himno, je zavil krasen manifestacijski sprevid z g. Karlom Podhrajškim na čelu z jugoslovansko trobojnico proti Laporju. Na čelu sprevida smo opazili celjskega župana g. dr. Goričana, go. Otilijo Fajglovo, gg. Bižona, Gumzeja in druge. Med burnim vzklikanjem in ob zvokih domače godbe se je pomikal ta sprevid skozi mesto proti Laporju. Pri postaji Slovenska Bistrica so se pridružili še sokolski konjeniki iz Laporja, kolesarji in drugi Laporčani. Pred vasjo je pričakoval sprevid Sokolsko društvo iz Laporja z domačini in učiteljstvom na čelu. Pred gostilno Cirila Kavčiča je stopil na govorniški oder domači župnik in dekan g. Ozimič, pozdravil navzoče v imenu pok. dekana g. Andreja Medveda, kojega naslednik je. V vznese-nih besedah je orisal, kako je pokojni dekan Medved leta 1914 dal manifestan-

tom srbsko zastavo in jili v navdušenih besedah pozdravil. Po Ozimiču je izpregovoril množici g. dr. Goričan, župan celjski, ki je pred 20. leti na istem mestu spregovoril besede: »Na svoji zemlji svoj gospod...« in bil zaradi tega s pok. dekanom g. Medvedom aretirani. Sprevid je po končanem govoru krenil na pokopališče ter se tam poklonil pokojnemu dekanu g. Andreju Medvedu, ki je na posledical brutalnega ravnanja avstrijske soldateske izdihnil leta 1916. svojo blago dušo. Pevsko društvo »Lipa« je odpelo žalostinki »Vigred« in večno lepo

Slovenska Bistrica

Povodom proslave dvajsetletnice majniškega izleta slovenjebistriških Slovencev 1. 1914. se moramo tudi oddolžiti spomenu pokojnega g. Srečka Lorberja, ki je rešil pred preiskavo vse spise in ostali važnejši »kompromitujoči« material slovenjebistriške »Čitalnice« s tem, da ga je skrnil v panju svojega čebelnjaka. Tam so ga stražile čebelice očeta Lorberja do leta 1918, ko smo zopet svobodno zadihali. Zmagonosno je tedaj privlekel g. Lorber vse te stvari na dan in razodel strmečim čitalničarjem tajnost, za katero je vedel vs ta kritičen čas le on sam. Škoda, da ni bilo mogoče v tistih časih preganjanja, vohunstva in ova duštva ovekovečiti na gramofonskih ploščah psovk in huronskega vpitja neklih takratnih dam in gospodov, ki so pljuvali in s kamni obmetavali nedolžne žrtve, katero so orožniki gonili v graške zapore pod zaščito svojih bajonetov. Kako imenitno bi bilo v današnjem bistriškem kinu — magari na občinske stroške — vsaj enkrat na teden predvajati vse tiste slike in vpeljati obvezen obisk za vse bistriške purgarje! Marsikdo bi tam na platnu zopet videl marsikoga, da, da, marsikdo... »To si je treba zapomniti« — je rekel Martin Krpan in pogljal svoje kljuse naprej.

Smrtna kosa. Preteklo nedeljo je v Brnu na Češkoslovaškem po dolgi in mučni bolezni umrl g. Francé Lang, oče tukajšnjega posestnika in gostilničarja. Pokojnik je poslednji dve leti preživel na Češkem, od koder je tudi bil, je pa prej preživel 35 let med Slovenci kot oskrbnik Attemsovih posestev v Brezicah. Kot tak je tudi mnogim Slovenjebistričanom v spominu kot značajan in plemenit možakar. Naj mu bo domača zemlja lahka, prizadeti rodbini pa naše sožalje!

Ptui

Visoko narastla Drava je napravila ve liko škodo na napravah broda pri Sv. Marku. Porušila je drogove, ki vežejo verigo čez Dravo in odnesla vse mostovje ob obrežju. Kakor se nam zatrjuje, znaša škoda okrog 60.000 Din. Ker se vse sosedne občine poslužujejo tega broda, je nujno potrebno, da se popravi čimprej prično, sicer nastane še večja škoda.

Ogromen 22 m dolg smrekov hlod je priplaval po visoko narastli Dravi in obtičal ob dravskem lesenem mostu v Ptuj. Zaradi velikanskega pritiska de-roče reke so bili trije stebri v nevarnosti in se je ves most tresel. Videč nevar-

»Oj Doberdob«, na kar se je domači župnik s toplimi besedami zahvalil manifestantom.

Po kratkem odmoru, ki so nam ga kraljšali harmonikarji iz Maribora, je sprevid krenil proti Videžu mimo stare zavedne hiše Vehovarjeve in na Cigonco v gostilno g. Tkavca, kjer so se ustavili naši nacionalni borci pred 20. leti in kjer je spregovoril še g. dr. Rudolf Ravnik iz Maribora. Morda še nikoli ni videla Slovenska Bistrica z njevo okolico tako impozantne manifestacije, kot je bila ta.

nost, ki preti mostu, je cestni nadzornik Smrekar takoj odredil odstranitev nevarnega hloda. Po trudapolnem in nevarnem delu se je posrečilo hlod odstraniti in tako obvarovati most event. katastrofe.

Učiteljstvo mariborskega okraja, učlenjeno v okrajni organizaciji JUU bo zborovalo 12. t. m. po že dogovorjenem dnevnem redu v Studenicah pri Poljčanah. Začetek zborovanja ob 11.15.

Naša in avstrijska kartografija

Na kartografski razstavi, ki bo v okviru Ljubljanskega velesejma od 30. maja do 10. junija, bomo videli tudi naše nove jugoslovanske specialne karte v merilu 1:100.000. Ker bodo obenem razstavljeni tudi specialni zemljevidi drugih držav, bo tu lepa prilika za primerjanje izdelkov domače kartografije z izdelki tujih kartografskih zavodov. Naše karte so tako lepe in stoje v tehničnem pogledu na taki višini, da se nam primerjanja pač ni treba bati. Naš Vojaški geografski institut je v petnajstih letih izvršil res gigantsko delo; saj je bilo treba povsem na novo izmeriti ogromne dele naše kraljevine, pa tudi v onih delih, ki so bili že prej dobro kartografirani, je bilo treba izvršiti novo risbo terena, novo, domače imenoslovje, skratka zelo zamudno in težavno reambulacijo. O novih dognanjih naših marljivi vojaških topografov bi lahko poročali na dolgo in široko. Tu naj navedemo le to, da je naši široki javnosti le malo znano, da so n. pr. s specialnimi kartami, ki predstavljajo Južno Srbijo, to prelepo pokrajino Evropi tako rekoč šele odkrili! Zanimivo je v tem oziru pri merjati staro avstrijsko »generalko« in naše nove karte. Napake v avstrijski, nekdanj toliko hvaljeni karti, so vprav gorostasne. V horizontalni smeri so večkrat razlike po več km, v vertikalni smeri pa nešteto krat po več sto metrov. Najkrajša značna razdalja od vzhodne do zahodne obale Prespanskega jezera znaša n. pr. na avstrijski karti 12 km, na naši pa 7.6 km, razlika znaša torej 4.4 km več, itd. Turčinska planina jugozahodno od Šare ima po avstrijski karti višino 2487 m, po naši pa 2702 m, razlika znaša 215 m! Črni vrh v Skopski Črni gori je na avstrijski karti za 584 m previsok; po naši karti meri le 1220 m. Na kartografski razstavi bomo pri primerjavi mogli sami ugotoviti še marsikaj!

Obisk pri Leninu

Iz knjige
Giovannija Papinija »Gog«
(Dalej.)

Na Leninovo lice se je prikradel tajni-ven nasmeh. Podoben je bil trgovcu, ki je osleparil človeka in ki z nasmehom in zadovoljstvom gleda na svojo osleparjeno žrtev, ko odhaja od nje.

»Kaj bo potem,« sem ga vprašal, »kaj bo z napredkom? Kaj bo sploh z Marxovim naukom na koncu vseh koncev? ...«

Lenin me je začudeno pogledal. »Vam,« je dejal, »ki imate velik vpliv in ste tudi tujec, lahko vse povem, ker vam itak nikdo verjel ne bo. Toda vedite in zapomnite si, da Marx sam ni nikdar nič drugega učil, marveč je samo proglašal teoretične ideje fiktivnih vrednosti. Z ozirom na položaj in razmere v Rusiji in Evropi, sem bil prisiljen poslušati se boljševiške ideologije, če sem hotel doseči svoj cilj. V drugih državah in v drugačnih časih bi se morda tudi jaz bil poslužil drugih sredstev. Marx v mojih očeh ni nič drugega, kakor navaden

židovski buržuj, ki se je dvignil samo s pomočjo angleških statističnih dokazov. On je bil skriven pristaš industrijske vlade. Marx ni bil nagnjen in navdušen za barbarstvo in zaradi tega ni bil popoln človek. On ne pomeni ničesar drugega kot v pivo namočen mozek, na katerega je vrgel njegov prijatelj Engels nekaj genialnih in zelo dragocenih idej. Naša ruska javnost je najasnejši dokaz, kako lažnjiva so njegova prerokovanja. Prav tam, kjer ni bilo niti sledu o buržuaziji, je bil komunizem popolnoma premagan.

Ljudje niso nič drugega, kot boječe zveri, ki jih druga brezsrčna zver, ki ne izbira načina, mora ukrotiti in voditi. Taka brezsrčna in krvi žejna zver sem tudi jaz. Vse drugo je nora in bedasta beseda, nora in bedasta filozofija, nora in bedasta literatura, nora in bedasta glasba za prav tako nora in bedasto maso. In če vzamemo, da so zveri podobne kriminalnim tipom, mora vsaka vlada na vse načine skrbeti, da svojo domovino, svojo državo, čim preje spremeni v neko veliko ječo. Stari carski bič je zadnji opravičeni in moder dokaz car-

ske politične modrosti. In če dobro premislite, morate priznati, da odgovarja življenje v ječi najbolje potrebam povprečnega človeka. Če so ljudje v ječi in če niso svobodni, ali če nimajo nobenih skrbi, ne morejo zagrešiti nobenega pregrešnega dejanja. Od trenutka, ko človeka zapro v ječo, je prisiljen živeti pošteno življenje. V ječi preneha globlje razmišljati, preneha skrbeti, ker drugi za njega mislijo in ker drugi za njega skrbijo. On ve, da bo imel hrano, da bo imel streho, kjer bo lahko prenočil in to tudi takrat, če ne bo nič delal, kakor tudi v primeru bolezni. Človek v ječi nima tiste skrbi, ki jih ima vsak svoboden človek, ki mora skrbeti za sebe, za vsak danji kruh in za stanovanje. Moja ideja in moj ideal je spremeniti Rusijo v velikansko ječo. Ne mislite pa, da vam pravim vse to iz egoizma, ker so pri tem sistemu in pri taki obliki državne uprave največji sužnji in največje žrtve sami stražarji in mučeniki.«

Lenin je naenkrat utihnil in pričel gledati načrt, ki je ležal pred njim na mizi. Bil je to načrt neke velikanske trdnjave s številnimi stolpi in neštevilnimi okrog-

limi okni. Tedaj sem se ojunal in ga smelo vprašal:

»Kaj pa bo s kmeti?«

»Ne morem trpeti mužikov. Sovražim jih,« je rekel Vladimir Ilič z izrazom polnim studa. »Sovražim mužike, ki sta jih raztreseni Turgenjev in farizej Tolstoj tako pomilovala in idealizirala. Mužiki predstavljajo to, česar ne morem prenesti, česar ne morem trpeti, kar se mi gabi, to je preteklost, vera, verska neumnost in ročno delo. Za enkrat jih še moram prenesti, toda sovražim jih. Rad bi jih imel takrat, če bi vsi izgini. Ljubši mi je en sam elektrotehnik, ki je v mojih očeh več vreden kot sto tisoč mužikov. Prepričan sem, da bodo naše kemične tovarne v doglednem času producirale toliko živeža, kolikor ga bo potrebno za vse nas, in takrat bo napočil tako zaželjeni čas, ko bo mogoče uničiti v masah mužike kot popolnoma nepotrebno rajo. Mužiki bodo postali industrijski delavci ali pa bodo propadli in izgini. Življenje mužika je sramota iz zgodovinskih časov.

(Konec jutri.)

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

Dihala je neredno, dušeče, a šla je vendar dalje proti vходу. Medla svetloba je razganjala temino in naraščala. Dospela je do vhoda in zajela polna pljuča zraka, kakor človek, ki je po dolgem potapljanju pod vodo zopet dosegel površino. Zavedala se je, da je napočil najtežji trenutek, ko bo potreben ves napor poguma. Sunkovito je prestavila nogo in se odločila. Misli so ji ugasile in občutje groze se je umaknilo neki čudni otrplosti čutov. Šla je dalje mehanično, kakor stroj.

Vhod v votlino je bil tako prostoren, da bi bil mogoč skozi najogromnejši atlantski slon, praoče mnogo manjših današnjih. Izgubljal se je v dolg raven hodnik. Tajinstvena svetloba je naraščala in skoraj slepila Neftetine teme navajene oči. Favoritka je šla dalje enakomerno prestavljajoč noge ter napolnila oči in ušesa, pa ni ne videla ne slišala ničesar. Hodnik se je naposled razširil v prostorno votlino. Od visokega stropa so viseli dolgi in ozki kapriki, svetli ter prosojni,

kakor da bi bili napravljeni iz samih motnih biserov. Nekateri so se dotikali tal in spreminjali votlino v svetišče z mogočnimi stebri. Nefteta je stopila v to podzemsko čudo in obstala. Ozrla se je naokoli, da bi zagledala čarovnico ali vsaj našla pot do nje. Tako je stala več ko celo minuto, potem pa je kriknila in planila naprej. Za njo se je oglasilo strahotno tulenje, tako silovito, da so se ji lasje zježili, in ko se je okrenila, je zagledala pred seboj ogromno pošast, mnogo večjo kakor vsa živa bitja, ki jih je kdaj videla. Bila je podobna orjaškemu kameleonu in poraščena po vsem telesu z roženimi luskami. Znašla se je od neznanokod, zastavila s svojim silnim trupom obsežni izhod in izbegovala proti njej svojo razmeroma majhno, na dolgem kačjem vratu nasajero glavo. Potem jo je nenadoma dvignila proti stropu in znova strahotno zatulila.

Nefteti so drevene moči. Živci so ji odpovedali, oči so se ji izbulile, usta odprla in ni se mogla geniti. Obstala je ka-

54

kor prirastla k tlom in srce ji je od groze skoraj nehalo biti. Še trenutek, in onesveščena bi se bila zgrudila na tla, da je ni predrnil glas za njenim hrbtom.

»Ne boj se mojega malega čuvaja, zapuščena ljubljena Semisa Ofirisa! Samo tuli, ne grize.«

Nefteta se je okrenila in obstala pred novim čudom. Znašla se je pred čarovnico Arikidinjo ter z enim samim kratkim pogledom zajela vso njeno nenadno pojavo. Čarovnica je bila visoka in še skoraj ravna, dasi je bila vsa njena koža nabrara v tisoč gub in gubic in ni bila skoro čisto nič več podobna človeškemu bitjem, kakršna so živela tam onstran Gore prihoda v mogočnem faraonovem Semisirisu. Njene oči so gledale vanjo srepo, kakor oči plazilca. Njihov pogled je ledenel kri v žilah. Favoritka je odprla usta, da bi spregovorila, a iz sebe ni mogla izdaviati glasu. Čarovnica je spoznala njeno grozo in se je divje zasmejala.

»Vedela sem, da prideš,« je dejala nato. »Zato sem te pričakovala. Da, pričakovala sem te dolgih sto let. Pozdravljena v mojem kraljestvu podzemlja, lepa Nefteta, hčerka moja najljubša! Pridi, da se pogovoriva!«

Arikidinja je prišla odrevenelo favo-

ritko za roko in jo kakor otroka odpegljala s seboj v ozadje votline. Skozj krajši naravni hodnik sta dospeli v manjšo, a prav tako s kapniki okrašeno votlino. Na sredi prostora se je dvigalo žrtveniku podobno ognjišče in na njem je plapolal rdečkasti ogenj.

»Udobnosti dvora faraonov semisirskih ne poznam,« je dejala starka. »Skromno je moje domovanje, zato je silnejše po moči čudes in varnejše po svoji skrivnosti. Ne morem te posesti na mehke blazine in tudi ne na udobne kože zveri divjih gozdov. Sedi z menoj na kamen in pripoveduj mi, če hočeš! Če pa nočeš, bom govorila sama...«

»Oprosti, skrivnostna,« je zajecjala Nefteta in sedla na ponujeno ji mesto. »da te še pozdravila nisem. Prestrašila sem se...«

»Mene ne pozdravi nihče in prestraš se vsak, kdor me prvič obiše. Ne opravičuj se.«

»Prišla sem...«

»Ker si morala priti.«

»Da ti povem...«

»Da si nesrečna, zavržena in hrepeniš po maščevanju.«

»Zapustil me je...«

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Okrožni odbor LNP, službeno. V četrtek 10. t. m. ob 9. bo na igrišču SK Železničar prijateljska tekma SK Železničar III. mladina:ISSK Maribor III. mladina; ob 10. pa SK Železničar I. mladina: SK Svoboda I. mladina. Službujoči odbornik g. Illovar. V Ptujju bo v četrtek 10. tm. ob 15. na igrišču SK Drava prvenstvena tekma SK Drava:SK Ptuj. Ako bo LNP ugodil prošnji SK Ptujja za preložitve tekme, se bo termin določil pozneje. V nedeljo 13. tm. bo v Mariboru na igrišču ISSK Maribora ob 15. prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva:SK Železničar rezerva, ob 16.30 prvenstvena tekma ISSK Maribor I:SK Železničar I. Službujoči odbornik g. Knez. V Ptujju bo v nedeljo 13. tm. ob 15. na igrišču SK Ptujja prvenstvena tekma SK Ptuj:SK Gradjanski. Službujoči odbornik g. Spat. V Murski Soboti ob 15. prvenstvena tekma SK Panonija:SK Drava. Službujoči odbornik g. Peterka. Tajnik.

ISSK Maribor v Celju. ISSK Maribor bo v četrtek 10. tm. gostoval v Celju ter odigral proti SK Olimpi prijateljsko tekmo.

Tekmovanje za državno prvenstvo teniških klubov. Jutri v sredo in v četrtek se bosta srečala na teniških igriščih SK Rapida ISSK Maribor in SK Rapid. Tekmovali bodo gospodje in dame, in sicer bodo zastopali barve ISSK Maribora gg. Bergant, Gašperin, Voglar, Poš, Mastek, inž. Černigoj in Mežiček ter dame Babičeva, Ravnikova in Voglarjeva.

Sabljaški turnir za prvenstvo dravske banovine. Preteklo nedeljo je priredila SK Pirija sabljaški turnir za prvenstvo dravske banovine, katerega so se udeležili sabljači iz Maribora, Zagreba in Ljubljane. Mariborski sabljači, 4 po številu, se tokrat niso posebno izkazali. Državni prvak v meču dr. Pihler (MASK) je zasedel v tekmovanju za prvenstvo meča 4. mesto, v sablji pa 5. mesto. Značilno je, da se dosedanji državni prvak v sablji Trétinjak iz Zagreba sploh ni pla siral, ker je že v predtekmovanjih izpadel. Skoro vsa mesta (prva, druga in tretja) so zasedli sabljači iz Zagreba, ki so pokazali velik napredek. Poznala se jim je udeležba pri velikih turnirjih, ter dobrega trenerja. Vse borbe so bile izredno ostre. Organizacija sicer ni bila na višini, v splošnem pa je bila dobra.

Mariborska kolesarska podzveza, službeno. V članstvo MKP je bil sprejet kolesarski klub »Zvonček« iz Ptujja.

Strog učitelj.

»Zakaj pa nisi bil včeraj v šoli, Janezek?« se jezi učitelj na učenca.
»Oprostite, gospod učitelj, moja sestra se je poročila.«
»Dobro, zaenkrat naj ti bo oproščeno, toda glej, da se to ne ponovi!«

Ko bi ženske vladale svet?

Nekaj misli, ki nas vedno zanimajo.

O cesarski moči žena nam priča zgodovina. Grška mitologija obširno opisuje vladarsko moč amazonk. Tudi še danes nosijo pri nekaterih divjih narodih žene hlače, to je, one vladajo plemenu in so za vse odgovorne.

Nehote se človeku stavi zanimivo vprašanje, kako bi bilo pri nas v civilizirani sredini, če bi imele ženske oblast v svojih rokah, če bi sedele na prestolih, če bi vodile svetovno politiko in če bi imele besedo pri razorožitveni konferenci? Kako bi bilo, če bi poveljevale oboroženi sili, če bi strahovale zločince, potepuhe, pustolovce in lahkoživce? Kako bi bilo, če bi presojale in sodile? Kako bi bilo, če bi se vozile v salonskih vozovih iz države v državo z diplomatsko legitimacijo v žepu? Kaj takega si je dandanes težko predstavljati in nemogoče zamisliti. Če pa pomislimo, kako naglo napredujejo današnje žene v svoji emancipaciji, kako oblegajo in osvajajo najrazlič-

nejše moške poklice, potem moramo biti pripravljeni na čas, vsaj v nekaterih državah, da bodo zavladale žene z vso svojo ljubeznivostjo in krutostjo.

Madžarska pisateljica grofica Margita Bethlen, žena bivšega predsednika madžarske vlade, se zelo mnogo in resno bavi s problemom, kaj bi bilo, če bi na vsem svetu zavladale žene. Težko je to vprašanje, še težje je seveda odgovor. O tem problemu so nekateri napisali naravnost fantastične romane. Bernav Shaw, ki je spoznal žensko dušo do dna, ki je razkril vse njene tajne, pa bi o tem problemu prav gotovo napisal satirično komedijo. Mogle bi se pisati o tem vprašanju in odgovoru šaljive scene. Ni dvoma, da bi se svet v vsakem pogledu popolnoma spremenil. Osnovna karakteristična svojstva in bitnosti žene in moškega bi se spremenile. Nastali bi novi običaji, nove navade. Žene bi se pobrigale, da bi ustvarile celo vrsto novih zakonov.

Če bi ženska postala voditeljica življenja, bi se spremenil značaj vsega življenja. Moški je kot postavu in zakonodajalec po svojem značaju ustvaril dr-

žavne oblike in družabni red. On je kot vodja čestokrat krut v tem, ko zahteva izpolnjevanje dolžnosti. Prav gotovo je, da bi se žena, če bi bila na oblasti, take krutosti ne posluževala. To pa še ni preprostega razloga, ker je fizično mnogo slabša.

Kar se pa tiče politike, gospodarstva, denarstva in socialnega življenja, meni madžarska književnica Margita, bi v tem pogledu ne nastale nobene posebne spremembe, če tudi bi žene kraljevale. Tudi žena je samo človek in stremi za onim, za čemer stremi moški. Grofica Margita pravi, da se v tem primeru evropska in svetovna politika najbrže ne bi mnogo spremenila. Verjetno je, da bi bila nevarnost za vojno manjša in vse poslovanje bi se najbrže poenostavilo. Žene bi uvedle vsepovsod enostavno administracijo. Če bi pa vključ miroljubnosti žena vendar morala izbruhniti vojna, bi šli v vojno prav gotovo samo — moški.

Če bi ženske vladale svet, bi sčasoma pridobile moške popolnoma pod svojo oblast. To bi pa pozneje privedlo do emancipacije moških. In takrat bi bila na dnevni red današnja vprašanja, današnji problemi. Če bi moški dobili drugorazredno vlogo, bi bili s svojim položajem prav tako nezadovoljni, kakor so danes nezadovoljne žene. Borili bi se za svoje pravice, morebiti mnogo ostreje in krvooločneje in na koncu vseh koncev, bi dobili zopet oblast v svoje roke.

Strašne posledice ljubosumnosti.

V Vašvaru na Madžarskem se je pripetila pred dnevi grozna rodbinska tragedija. Bogati posestnik Ludvik Daraš je bil zelo ljubosumen na svojo lepo in mlado ženo. V svoji ljubosumnosti je navadil na njo in jo nameraval nekega dne preteptati. Žena se mu je postavila v bran z gorečo petrolejko, katero mu je zagnala v glavo. Pri tem se je svetilka razbila in se je petrolej razlil po možu, ki je bil na mah ves v plamenih. Preden so prišli na pomoč sosedje, je bil mož že mrtev.

Turški piloti v Moskvi.

Sovjetska vlada je priredila turškim pilotom, ki so pred dnevi prileteli v Moskvo, svečan banket, katerega sta se med drugimi odličnimi predstavniki sovjetske Rusije udeležila tudi Stalin in Molotov. Ob tej priliki je Stalin napil Mustafa Kemala paši in izrazil željo, naj bi se prijateljski odnosi med sovjetsko Rusijo in Turčijo še bolj učvrstili. Na banketu je spregovoril tudi Bolgar Dimitrijevič, ki je v bolgarščini navdušeno pozdravil turške letalce.

Nov hitlerjevski znak.

Hitler je v svojem govoru na dan 1. maja dejal, da so ruski bolševiki ukradli simbole srp in kladivo in da ga bodo nemški nacionalisti zopet uvedli. Za to so bile tudi nekatere zastave pri proslavi 1. maja okrašene s srpom in kladivom.

Mali oglasi

Razno

MED (STRD)

à kg 10 Din od 5 kg naprej. Dobi se tudi v dozaht po 5 kg vsako sredo in soboto dopoldne pri moji prodajalki, Glavni trg, prva vrsta pred trgovino Uhler. — Kirar. Sv. Peter pri Maribou. 1873

SPREJMEM

na stanovanje in hrano, tudi samo na hrano. Trg., Erjavčeva ul. 10. 1868

BOTRI IN BOTRICE!

Kupujte samo »Pinar« obleke za vaše birmance Srečko Pihlar. Gosposka ulica 5. 1689

KOSE.

velika količina po Din 5.— do 6.— komad, v raznih velikostih. Justin Gustinčič. Tattenbachova ul. 14. 1766

Ure za birmance od Din 45

naprej samo pri

M. Ilnerjevem sinu

Kupim

V BLIŽINI MARIBORA želim kupiti hišo z vrtom. Naslov v upravi »Večernika«. 1870

Pozor Stara renomirana vam znana klobučarna

ANTON AUER

ni več v Vetrinjski ulici, temveč na Glavnem trgu 17. Tam dobite klobuke in čepice že od Din 20.— naprej. Tudi popravila se prevzemajo in strokovnjaško izvršujejo po zelo nizkih cenah. Ne hodite več v Vetrinjsko ul. 14, temveč k

Anton Auer-ju na Glavni trg 17

RAZGLAS

Po čl. 19 uredbe o občinskih uslužbencih razpisujemo mesto občinskega delovodje za občino Rače. Pismene prošnje je vlagati v roku 30 dni na občini, ki jim je priložiti vse potrebne listine. Minimalna kvalifikacija za to občino je vsaj popolna srednja ali tej enaka strokovna šola z zaključnim izpustom. 1867

Prodaj

OTROŠKI VOZIČEK

dobro ohranjen, novi model, takoj naprodaj. Horvat Korosčeva ulica 54/II. 1871

Lokal

SVETEL. SUH LOKAL pripraven za šivilje, takoj oddam. Dravska ulica 10, Benet. 1804

Sobo odda

LEPO, OPREMLJENO SOBO s hrano in vso preskrbo, posebnim vhomom in kopalnico, oddam. Vprašati Aleksandrova cesta 12, pritličje. 1872

Stanovanje

STANOVANJE z dvema sobama oddam s 1. junijem. Vetrinjska ulica 20 1875

Službo dobi

GOSTILNIŠKEGA VAJENCA iz Maribora s primerno nabrazbo sprejme Nabavljalna zadruga. Rotovski trg. 1874

ZMOŽNE TRALCE

ki znajo delati na sprožilnih strojih in na šahtskih statvah, sprejme Hugo Stern & Co., Pobrežje. 1869

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!